1	نوێژ

2	پەرستن و ستایشکردن (20 خولەك) خودا دەناسرێ

بیرۆکەی سەرەکی: خودا بتێك نیە کە دەستی مرۆڤ دروستی کردبێت.خودایەکی نارەسەن نیە بیری فەیلەسوفێك دایهێنابێی و پێغەمبەرێکی درۆزن نیە ئەوەی کتێبی پیروز ووتی ئەوە خودای ڕاطەیەندراوە.هەروەك خودای کتێبی پیرۆز خودایەکە کە دەکرێ بناسرێ.

1- خودای راطەیەندراو:

بخوێنەوە ئیشایا 46 : 1- 13 خودا ڕووبەڕووی بتەکان و ئەوانەی دەیپەرستن ڕادەوەستێ و داوایان لێدەکات با بەڵطەیەك بهێننەوە کە ئەم بتانە زیندوون یان پێشبینی شتێکیان کردبێ و هاتبێتە دی.
بەلأم بت و بت پەرستەکان بێدەنط مانەوە،ضونکە شتێکیان نەبوو بۆ ووتن.
خودای تەنیاو زیندوو و ڕاستەقینە بەم شێوەیە ئاشکرایانە خۆی ڕاطەیاندووە بۆ ئەوەی خەڵکی بتوانن بیناسن.

أ) خودای کتێبی پیرۆز خودای تاك و تەنهاو نەخولقێندراوە: دروستەکەرەکان (کارطەرانی پیشەسازی زێڕ و زیو) بتەکان بەدەستی خۆیان لە زێڕ و زیو دروست دەکەن (46: 6) بەلأم خودا ئەم دروست کەرانەی دروستکردووە.بە واتایەکی تر لە کاتێکدا کە ئەو خەڵکانەی ئەم بتانەیان داهێناوە و **خستوویانەتە** نێو فەلسەفەو ئاینە ثوضەڵەکانی خۆیان،خودا خەڵکی دروست کردووە.

ب) خودای کتێبی پیرۆز ئەو خودایەیە کە لەسەرووی هەموو بەراوردکردنێکە. دەکرێ بتەکان بە تەرازوو کێشەکانیان بزانرێ 46: 4 بەلأم خودا لە سەرووی هەموو بەراوردکردنێکدایە و لە وێنەی نیە 46: 5

ج) خودای کتێبی پیرۆز تاکە خودایە کە لە مێذووی مرۆظدا خۆی راطەیاندووە: بتەکان هیض شتێکیان بۆ مرۆظ ڕانەطایندووە لەبەر ئەوەی مردوون و زیندوو نین هەروەها ئەم بتانە لەسەر زەوی خۆیان ڕانەطەیاندووە وەك ضۆن خودای کتێبی پیرۆز کردوویەتی کاتێك خۆی بۆ مرۆظ ڕاطەیاندووە لە کەسایەتی خوداوەند عیسای مەسیحدا، لەبەر ئەوە پێویستە لەسەر شوێنکەوتووانی ئاینەکانی تر کە سەربکەون بۆ طەیشتن بە «خودای خۆیان» و پەیوەندی طرتن لەطەڵیدا مرۆظ ڕێطای زۆری داهێناوە بۆ سەرکەوتن بۆ ئەم خودا ناڕاستەقینە وەك لە ڕێطەی هەشتەمین ی بوزاییدا و یوطای مەعریفە و تەرخانکردن و سیحر و خەڵەتاندن لە هیندۆسیدا یان شەریعەتەکانی ئایینی و نەریتەکان لە یەهودی و ئیسلامدا.ضەندین ڕێبازی تر کە لایەنطرانی سەدەی تازە دوای دەکەون. بەلأم خودای کتێبی پیرۆز خۆی ڕاطەیاندووە بۆ خەڵکی لەسەر زەوی هەر لەسەرەتای سەرهەڵدانی مێذووی مرۆظەوە ضونکە ئامادە و زیندووە 46: 9 خودای کتێبی پیرۆز سروشتی مرۆظی لە کەسایەتی خوداوەند عیسای مەسیح وەرطرتووە و دابەزیوەتە سەر زەوی ئێمە بۆ ئەوەی لەناوماندا بذی و ڕزطارمان بکات (1پەترۆس 3: 18)

د) خودای کتێبی پیرۆز تاکە خودایە کە پێشبینی داهاتووی کردووە: بتەکان پێشتر پێشبینی هیض شتێکیان نەکردووە کە دەکرێ لە داهاتوودا ڕوو بدات، هەروەها هیض کام لەو فەلسەفە و ئایینانە لە جیهاندا بلأون پێشبینی ڕوودانی شتێکیان نەکردووە و ڕاست دەربضێ لە مێذوودا، بەلأم لەسەرەتای خوولقاندنەوە خودا پێشبینی ڕووداوی زۆری لە ذمارە نەهاتووی کردووە لەسەر زەوی، ئەوەش بە هەزاران ساڵ پێش هاتنی مەسیح (پەیدابوون3: 15) خودا پێشبینی بۆ ئیبراهیم کرد دەربارەی دوورخستنەوەی طەلی عیبرانی بۆ مصر بە دووسەد ساڵ پێش ڕوودانەکە 15: 13- 14هەروەها موسا پێشبینی دوورخستنەوەی طەلی کرد بۆ بابل پێش 940 ساڵ لە ڕوودانی ئەمە (ووتەکان28: 45، 49، 52، 62، 64) زیاتر لە 60 پێشبینی هەیە دەربارەی خوداوەند عیسای مەسیح لە پەیمانی کۆندا کە 2500 ساڵ پێش هاتنی مەسیحە. هەموو ئەم پێشبینیانە لە عیسای مەسیحدا هاتوونەتە دی بە ڕاستی.

ه: خودای کتێبی پیرۆز تاکە خودایە کە طەلی خۆی هەڵدەطرێ: بتەکان ناتوان لە شوێنێکەوە بۆ شوێنێکی تر بطوازنەوە مەطەر ئەوانەی دەیانپەرستن هەڵیان بطرن لەسەر شانیان (46: 7) بەلأم خودای زیندووی ڕاستەقینە طەلی خۆی هەڵدەطرێ هەر لە لەدایکبوونیانەوە 46 : 3- 4ب

و: خودای کتێبی پیرۆز تاکە خودایە طوێی لە نوێذ دەبێت: بتەکان هاواری شوێنکەوتووانی نابیستێ 46: 7ب خودای ئایینەکانی تر ئەوەندە دوورن کە طوێی لە نوێذی ئەوانە نیە کە دەیپەرستن، سەرەڕای ئەوەی باوەڕدارانی ئایینەکانی تر لەطەڵ خوداکانیان دەدوێن بەلأم خوداکانیان لەطەڵیان نادوێن بە پێضەوانەی ئەمەوە خودای کتێبی پیرۆز نوێذ و پاڕانەوەی طەلی خۆی دەبیستێ و قسەیان لەطەڵ دەکات.

ز: خودای کتێبی پیرۆز تاکە خودای ڕزطارکارە: بتەکان ناتوانن کەس ڕزطار بکەن46: 7.تەنانەت ناتوانێ خۆشی بپارێزێ لە کەوتنە بەندی و دیلییەوە و طواستنەوەی لە شوێنێکەوە بۆ شوێنێکی تر بەسەر پشتی وولأخەوە 46: 1-2 بەلأم خودای کتێبی پیرۆز طەلەکەی لە دیلی ڕزطار دەکات 46: 4 و لە طوناهەکانیان ڕزطاریان دەکات. بە درێذای مێذوو طەل و

نەتەوەی زۆر هەستاون بە دروستکردنی ثەیکەر لە زێڕ و زیوو و تەختە.طەلانی تر هەن کە هەستاون بە داهێنانی بتی تایبەتی بە خۆیان لە بیروهۆشیاندا.ئەوانە هەستاون بە وێنە کێشانی وێنەی خوداکانیان لە بیروهۆشیاندا بەو شێوەیەي کە لەطەڵ شێوازی ذیانیان دەطونجێ. بۆ نموونە هەندێکیان بانطەشەی ئەوە دەکەن کە تێطەیشتنیان بۆ تاك و تەنهایی خودا تێطەیشتنی ڕاستە،سەرەڕای ئەوەی باوەڕی ئەوان بە تاك و تەنهایی خودا بەشێوە ساکارەکەیەتی.هەندێکی تر دەڵێن کە ڕاستی ڕەها لای ئەوانە دەربارەی ڕزطاربوون.هەرضەندە باوەڕیان وایە کە ڕزطار بوون بە کردەوەی ڕاست دەبێ.هەندێکی تر بانطەشەی ئەوە دەکەن کە طەلی هەڵبذێردراوی خودان،بەڵام خودای کتێبی ثیرۆز خودای هەموو هۆز و نەتەوەکانە. بۆیە دەبینین کە تێڕوانینی زۆرێك بۆ خودا لەطەڵ ڕاطەیاندنی خودا لە کتێبی ثیرۆزدا یەك ناطریتەوە. تێڕوانینیان بۆ خودا تێڕوانینی ئاینەکانی سەر زەویە کە مرۆظ خۆی داینا‌وە. بۆیە کتێبی ثیرۆز دەربارەی ئەمانە دەفەرموێ ((لەبەرئەوەی ئەم طەلە بە لێوی ڕێزم دەطرێ بەڵام دڵیان لێم دوورە)).
ترسیان لەمن ضیە جطە لە لاسایکردنەوە کە لە خەڵکی ترەوە فێری بوون (ئیشایا29: 13بەراوورد بکە بە مەرقۆس 7: 6-7)
بۆیە ئیشایای ثێغەمبەر بەمانە دەڵێ خودای کتێبی ثیرۆز وێنە و شێوەی نیە 46: 5 هەروەها کتێبی ثیرۆز دەربارەی خۆی بە خەڵکی دەڵێ ((کارە کۆنەکانتان لە بیر بێتەوە ضونکە تەنها من خودام نەك کەسێکی تر)).
لەسەرەتاوە ثێشبینی کۆتاییم کردووە و لە کۆنەوە باسی ئەو کارانەم کردووە کە هێشتا ڕوویان نەدابوو. دەفەرموێ دەبێ مەبەستم جێ بەجێ بکرێ و خواستم بێتە دی بڕیاری خۆم داوە و دەبێ لەسەری بەردەوام بم و ئەو ثلانەی کێشاومە دەبێ جێ بەجێی بکەم.

2- ڕاسثاردەی ڕاطەیاندن:

مەتتا11: 25- 27 بخوێننەوە. مەعریفەی ڕاستی خودای کتێب ثیرۆز تەنها لە عیسای مەسیحەوە نەبێ نایەت. ئەم ناسینی خودایە تەنها دەدرێ بەو کەسانەی کە خوداوەند عیسای مەسیح ویستوویەتی بۆیان ئاشکرا بکات خوداوەند عیسای مەسیح ڕاسثێرە لە نێوان خودا و خەڵکی. ئەو خەڵکانەی عیسای مەسیح دەناسن ئەوا خودا دەناسن (ئینجیلی ثیرۆز یوحەننا 8: 19).

ڕابەری طروث: خودا بثەرستن بە سیفەتی ئەوەی کە دەکرێ بناسرێ.لە طروثی بضوکدا خودا ثەرستی بکەن کە هەر طروثە سێ کەس بێت.

3	**بەشداریکردن** (20 خولەك) ثەرتوکی ثەیدابوون

بە نۆرە بەشداری بکەن یان (بخوێننەوە لە دەفتەرەکانی خەڵوەی ڕوحی تایبەت بە هەر یەکێکتان) ئەوەی فێری بوون لە یەکێک لە خەڵوەکانتاندا و سەرنجەکانتان لە بڕطە دیاریکراوەکانی کتێب بۆتان (ثەیدابوون 12 : 1-15 وە 15هەتا 21) لەطەڵ بەرضاوطرتنی ئەوەی کە بەشدارییەکان کورت بن.
طویَ بۆ ئەو کەسە بطرن کە بەشداری دەکات و بە ڕاستی هەڵسوکەوت لەطەڵ قسەکانی بکەن.طفتوطۆ لەسەر ئەو بابەتانە مەکەن کە بەشداری تێدا دەکات.

4	**فێرکردن** (70خولەك) ئینجیل: ضەمکەکانی ئینجیل بەشی 2

ثێشەکی: کاتێك بەشداری نامەی ئینجیل دەکەین لەطەڵ کەسانی تر ثێویستە لەسەرمان توانای ڕوونکردنەوەی مانای ئەو وشانەمان هەبێ کە لەقسەکانماندا دێن یارمەتی خەڵکی بدە بۆ تێطەیشتن لە مانای (طوناهکردن) و (مردن) و(ڕۆژی دوایی) (بڕواننە کتێبی بوونە قوتابی 1 وانەی 3) بۆضی باوەڕمان وایە کە عیسای مەسیح تاکە ڕێطایە بۆ خودا و مانای (باوەڕ بە عیسای مەسیح) (لەم وانەیەدا)

أ) طرنطی مەسیح وەك تاکە ڕزطارکاری جیهان

نامەی ئینجیل دەڵێ ((جطە لەو کەسی کە ڕزطارکار نیە، لەژێر ئاسماندا خودا ناوێکی تری بۆ مرۆظ ثێشکەش نەکردووە کە مرۆظ ثێی ڕزطار بێت)) (کردار 4: 12)

ثرسیار: هۆی ضیە کە مەسیح تاکە ڕزطارکاری جیهانە؟ ڕێطر ضیە لەبەردەم ڕزطارکارانی تر کە توانای ڕزطار کردنی مرۆظیان هەبێ؟

<u>1- بانطەشە دەطمەنەکانی عیسای مەسیح دەربارەی خۆی:</u>

أ) <u>عیسای مەسیح ئەمەی خوارەوەی دەربارەی خۆی ووتووە:</u>
(یۆحەننا 5: 16 – 30 یۆحەننا 10: 36- 38 ،یوحەننا 14: 6-10) بخوێنەوە.
ئاشکرا بکە و طفتوطۆ بکە: بانطەشە دەطمەنەکانی عیسای مەسیح دەربارەی خۆی ضین؟
تێبینی: یەکسانە بەکارەکانی خودا ئەو کارانەی دەکا کە خودا دەیان کات و ذیانی نەمری دەدات بەوەی دەیەوێ و مردووان زیندوو دەکاتەوە و سزایان دەدات.ئەمەش تاکە ڕێطایە بۆ خودا. بەم شێوەیە ئیسای مەسیح دەربارەی خۆی دەڵێ تاکە ڕزطارکارە. ئەو دەڵێ خودا لەئەودا خۆی ڕاطەیاندووە و کاری ڕزطارکاری لەئەودا تەواو دەکات. ئەو دەربارەی خۆی دەڵێ ((ئەوەی منی بینی خودای بینی))

ب) <u>ئەم بانطەشانە راستن، ضونکە بانطەشەیەکن کە بەراستی هاتوونەتە دی:</u>
ئیشایا7: 14 وە ئیشایە 53: 5 بخوێنەوە.
ئاشکرا بکە و طفتوطۆ بکە: لەبەر ضی ئەم بانطەشانە ڕاستن؟
تێبینی: ثێش نزیکەی 700 ساڵ لە هاتنی مەسیح بۆ سەرزەوی، ئیشایای ثێغەمبەر بە ڕۆحی ثێشبینکردنەوە ووتی ئەم ڕزطارکارە ثێی دەووترێ ((خودا لەطەڵمانە)) هەروەها لە ثێناوی طوناهەکانمان بریندار دەبێ بۆ ئەوەی ڕزطارمان بکات. زیاتر لە 60 ثێشبینی لە ثەیمانی کۆندا دەربارەی عیسای مەسیح هاتوونەتەدی،ئەوەی جێی سەرسوڕمانە کە 30 لەم ثێشبینیانە لەیەك ڕۆژدا لە ذیانی مەسیحدا هاتوونە دی، لەبەر ئەمە لێرەوە بوار بۆ ڕێکەوتن نیە. ثێغەمبەرانی خودا ثێشبینی هاتنی ئەم ڕزطارکارەیان کردووە. ثێشبینیەکانیان لەکەسایەتی ئیسای مەسیحدا هاتە دی. لەبەرئەوە بە دڵنیایەوە بانطەشەکانی مەسیح ڕاستن.
2- بانطەشە دەطمەنەکانی نێردراوان دەربارەی عیسای مەسیح:

کردار 4 :12 بخوێنەوە:
ئاشکرای بکە: ئەو بانطەشە دەطمەنانە ضین کە نێردراون دەربارەی عیسای مەسیح ثێشکەشیان کردوون؟
تێبینی/نێردراوانی خودا بانطەشەی ئەوەیان کرد کە خودا یەك ناوی لەسەر زەوی ثێشکەش بەخەڵکی کرد کە بتوانن ثێی ڕزطار بن ئەو ناوەش عیسای مەسیح بوون.عیسای مەسیح ڕێطایەك نەبوو لەناو ضەند ڕێطایەکدا بۆ ڕزطار بوون بەڵکو تاکە ڕێطای ڕزطار بوون بوو.

3-عیسای مەسیح وەك ثەیوەندی ڕێکخەر کاری کرد لە نێوان خودا و خەڵکی:
أ) عیسای مەسیح تاکە ثەیوەندی ڕێکخەرە:
ا تیموَساوس2: 5بخوێنەوە.

ئاشكراى بكة و طفتوطؤ بكة/ئەو كارة ضية كة رِزطاركار وةك ئةيوةندى رِيَكخةر ثيَى هةلَدةستىَ؟
تيَبينى/عيساى مةسيح و نيَردراوةكان توانيان ئةم بانطة شانة بكةن ضونكة تةنها عيساى مةسيح شياو بوو بؤ ئةوةى ببيَتة رِزطاركارى جيهان.هةروةك ضؤن خودا هةموو شتيَكى دياريكردووة كة ئةيوةندى بة خولقيَنداوةكانةوة هةية هةرواش خودا بريارِيدا ضؤن طةلانى جيهان لة طوناه و هةلَطةرِانةوةيان ليَى رِزطار بكات. تةنانةت ثيَش خولقاندنى طةردوونيش،خودا بريارى دا كة خؤى بضيَتة ناو كات و شويَنى خولقيَندراو بؤ ئةوةى ببيَتة مرؤظ لة كةسى عيساى مةسيحدا (1 ثةترؤس1: 20).
هةروةها خودا هةلَبيذاردين-ثيَش خولقاندنى طةردوون كة لةبةردةمى بىَ سةرزةنشت ثيرؤز بين(ئةفةسؤس 1: 4) بةم شيَوةية خودا هاتة ناو ميَذووى مرؤظةوة و بةشدارى مرؤظى كرد لة ذيان لةسةر زةوى بؤ ئةوةى خةلَكى لة طوناهةكانيان رِزطار بكات.
بؤية عيسا ووتى ((ئةو خوداية لةمندا ئةم كارانة دةكات))
(ئينجيلى ثيرؤز يؤحةننا14: 10).ووشةى (ئةيوةندى رِيَكخةر) ماناى ئةو كةسةية كة لةنيَوان خوداو خةلَكيداية.لةبةرئةوةى عيساى مةسيح ئةيوةندى رِيَكخةرة كةواتة ئةو نويَنةرى خوداية لةطةلَ خةلَكى (مةتتا 1: 23، كؤلؤسى1: 15) هةروةها نويَنةرى خةلَكة لةطةلَ خودا(1 يؤحةننا 2: 1-2).بةم شيَوةية عيساى مةسيح تاكة ئةيوةندى رِيَكخةرة لة نيَوان خوداو خةلَكى لةبةرئةوةى بة سىَ رِيطاى دةطمةن جياوازة:

ب) عيساى مةسيح دةطمةنة:
ئاشكراى بكةو طفتوطؤ بكة: بؤضى عيساى مةسيح دةطمةنة؟
1-تةنها عيساى مةسيح بة تةواوى خودا رِادةطةيةنىَ،ئةمة رِاطةياندنى تةواوة بؤ خودا لةبةردةم هةموو خةلَكى.
يؤحةننا1: 1 ، 14، 18، فيليثى2: 6- 8 كؤلؤسى 1: 15 عيبرانيةكان 1: 3 كۆلۆسی 2: 9 بخوێنەوە.
تيَبينى/هيض كةسيَكى تر لة ميَذووى هةموو جيهاندا هةلَنةستاوة بة بانطةشةكردنى ئةوةى كة ويَناكردنى مرؤظى بينراو بؤ خوداى نةبينراو، هةروةها كةسيَكى تر لة ميَذوودا دةربارةى خؤى نةيووتووة كة ئةو خوداية لةسةر لةشيَوةى مرؤظ يان ئةو خوداية كة سروشتى مرؤظى وةرطرتووة و لةنيَوان خةلَكيدا وةك كةسايةتيةكى ميَذوويى ذياوة، هةروةها عيساى مةسيح تيشكى شكؤمةندى خوداية، واتة ئةو ويَنة بيندراوةية كة هةموو سيفةتةكانى خوداى تيَدا دةردةكةويَت (وةك ثيرؤزى و خؤشةويستى). هةروةها عيساى مةسيح ويَنةى ناوةرؤكى خوداية، واتة ئةو بةرجةستةبووى تةواوى خوداية، ئةو بةرِاستى ويَنةى نةبيندراوى خوداية.
2- عيساى مةسيح تةنها كاملَةو بىَ هةلَةو طوناهةو ثرِو تةواوة. ئةو تاكة قوربانى ية بؤ ئاكبوونةوة لة طوناه عبرانيةكان 4: 15، وە عیبرانیەکان 7: 26- 28 بخوێنەوە
تيَبينى/هيض رِابةريةكى ئايينى نةيويَراوة بلَىَ من بىَطوناهم، بؤية هةموو رِابةر ئاينييةكانى ترى جيهان شياو نين كة لةثيَناوى طوناهةكاندا بمرن ضونكة خؤيان طوناهبارن. بةلاَم عيساى مةسيح تاكة كةسى بىَطوناهةو شياوة كة قوربانى تةواوى كةفارةتى طوناهةكانمانة.
3-عيساى مةسيح تاكة كةسة كة زيندوو بؤوة و تاهةتاية زيندوو دةميَنيَتةوة. ئةو سةرؤكى كاهينانة كة نويَذ بؤ باوەڕداران دەکات و دەپارێتەوە **لای خودای مەزن** و طرنطييان ثىَ دةدات عيبرانيةكان7: 23- 25 بخويَنةوة تيَبينى/هيض رِابةريةكى ئايينى تر لة ميَذوودا لةمردن هةلَنةستاوةتةوة ئةوان تا ئيَستاش لة طؤرِةكانيان دان، بة مانايةكى تر ئةوان مردوون و ناتوانن كةس رِزطار بكةن و طرنطى بة خةلَكانى تر بدةن،بةلاَم خودا ئيشانى داين كة عيساى مةسيح رِزطاركارى جيهانة لة رِيَطاى هةستانةوةى لة مردن.سةدان خةلَك ئةويان بينى دواى هةستانةوةى هةروةها ئةو مايةوة بؤ ئةوةى مةشق بة قوتابيانى بكات بؤ ماوةى ضل رِؤذ.دواى ئةوة عيساى مةسيح بةرز بؤوة بؤ ئاسمان و ئيَستا لةلاى رِاستى خودا دانيشتووة و لةو شويَنةوة هةلَدةستىَ بة دامةزراندنى شانشينى خؤى لة دلَ و ذيانى مليؤنان خةلَك لةسةر زةوى بة مذدةدان بة ئينجيلى بةخشندة.بةلاَم نيعمةتى رِزطار بوون بؤ خةلَكى بةردةوام تا ضركةساتى هاتنى دووةمى عيساى مةسيح (سةيرى ئةندةكان 27: 1، 2 كؤرنسؤس 6: 2 بكة) كاتيَك عيساى مةسيح بؤ جارى دووةم ديَتة سةر زةوى، بؤ سزادان و سةرزةنشتكردن ديَت نةك بؤ رِزطار كردن، ئةو كات هةليَكى تر بؤ ئةشيمان بوونةوة و باوةرِهيَنان نامينىَ. كاتيَك طويَت لة نامةى ئينجيل دةبىَ ئةشيمان ببةوة و باوةرِبهيَنة.

ب) ماناى باوةرِهيَنان بة كتيَبى ثيرؤز
ئةيامى ئينجيل دةلَىَ ((ضونكة خودا بةم جؤرة جيهاني خؤشويست، تةنانةت رِؤلَةي تاقانةي بةخت كرد، تا هةركةسيَك كة باوةرِ بةو بهيَنيَت لةناونةضيَت، بةلَكو ذياني هةتاهةتايي هةبيَت.)) (يؤحةننا3: 16).

1-بؤضى ئيَويستة لةسةر خةلَكى باوةرِ بة عيساى مةسيح بهيَنن؟
فيَربكة: باوةرِى مةسيحى بازدان نية لة تاريكييةوة.باوةرِ لةو شويَنةوة دةست ثيَ ناكات كة لؤجيك دةوةستىَ.
بةلَكو لة رِاستيدا باوةرِى مةسيحى لةسةر رِاستى بنةرِةتى وةستاوة.كتيَبى ثيرؤز ثرِة لةو رِاستييانةى كة خودا دةرى بريوون و لة ميَذووى مرؤظدا كردوونى.
شايةنى زؤر هةن لةوانةى مةسيحيان بينيوة و طوىَيان ليَبووة.ضةندين دةسنوس و وةرطيَردراوى كتيَبى ثيرؤز و شويَنةوارى كؤنى وا هةن كة رِاستى كتيَبى ثيرؤز و ئةو رِاستية دةسةلميَنن كة تيايدا رِاطةيةندراوة.

لەبەرئەوە هەر کەسێك خۆی لە خوێندن و لێکدانەوەی ئەو بەڵطانە لا دەدەن، ئەوە کەسێکە کە دوورکەوتنەوە لە دانایی هەڵدەبژێری.نامەی ئینجیل طرنطترین نامەیە لە مێژووی مرۆظدا و وادەکات کە ثێویست بێ هەموو مرۆظێك بەباشی بیری لێبکاتەوە.

2-کێیە ئەوەی وا دەکات کە باوەڕهێنان بە عیسای مەسیح شیاو بێت.
ئاشکرا بکە و طفتوطۆ بکە: ڕۆڵی خودا ضیە دەربارەی باوەڕی مرۆظ؟
تێبینی/باوەڕ بەضەمکی کتێب (بە ثێی فێرکردنی کتێبی ثیرۆز) بەشێوەیەکی بەهێز ثەیوەندی بە خوداوە هەیە کە لە ڕاطەیاندنی خۆی و نیعمەتی ثێکهاتووە هەروەها ثەیوەندی ثتەوی بە دەنطەوە هاتنی خەڵکییەوە هەیە کە لە متمانەیان بە خودا و ملکەضییان ثێکهاتووە.ڕاطەیاندنی خودا و نیعمەتەکەی وباوەڕهێنان.بەبێ ملکەضی مرۆظ باوەڕ ناتەواو دەبێ.لەبەرئەوە هەمیشە خودا دەستثێشخەرە لە ڕاطەیاندنی خۆی و نیعمەتەکەی، دوای ئەم مرۆظ دێت،ئەویش بەدەنطەوە ضوونی کە لەسەر باوەڕهێنان(متمانەی) و ملکەضبوونی وەستاوە.
أ) ڕاطەیاندنی خودا:
ڕۆما 14: 10-17، عیبرانیەکان 6: 11-8 بخوێنەوە.
هەمیشە خودا دەستثێشخەرە لە ڕێطای ناردنی کەسێك بۆ طەیاندنی نامەی ئینجیل بۆت (ڕۆما 10: 14- 17) خودا خۆی ویستی خۆی بۆ نوح و ئیبراهیم ڕطەیاند ثێش ئەوەی بە باوەڕ و ملکەضییەوە بەدەنطیەوە بضن عیبرانیەکان 6: 11-8

ب) نیعمەتی خودا:
یۆحەننا 6: 44 وە 16: 8-10فیلیثی 1: 29 کردار 13: 48
خودا هەمیشە دەستثێشخەرە لە ڕێطای ڕاکێشانی خەڵکی بۆ مەسیح (یۆحەننا 6: 44) هەروەها لە ڕێطای کارکردن لە بیرو هۆش و دڵی خەڵکیدا بە ڕوحی ثیرۆز (یۆحەننا 16: 8- 10) لەبەرئەوە ئەوانەی باوەڕ دەهێنن هەست بەوە دەکەن و دان بەوە دادەنێن کە جێبەجێکردنی باوەڕیان بەخششێکە لە خوداوە (ئەفەسۆس 2: 8- 9، فیلیثی 1: 29 کردار 13: 48، کردار 16: 14، کردار 18: 27)

ج) بەدەنطەوە هاتنی مرۆظ:
ئەفەسۆس2: 8- 9یاقوب2: 22بخوێنەوە
مرۆظ بەدەنط دەستثێشخەری خوداوە دەضێ لە ڕێطای باوەڕ هێنان بە ڕاطەیاندنی خودا و قبوڵکردنی بەخشەن بێ بەرامبەری خودا.بەمانایەکی تر باوەڕ دەستی بەتاڵی مرۆظە کە بەخشەن ڕزطار بوون لە خودا قبوڵ دەکات.
دەکرێ باوەڕ بەدرەختێك بەراوورد بکرێ کە ڕەطەکانی نیعمەتی خودان و بەرەکەشی کردەوەکانی مرۆظی ضاکەکارن.(ئەفەسۆس2: 8- 10 دەربارەی بەدەنطەوە ضوونی مرۆظ عیسای مەسیح دەڵێ((هەولبدە بۆ ضوونە ذوورەوە لەدەرطای تەنطەوە، من ثێتان دەڵێم کە خەڵکانی زۆر هەوڵی ضوونە ذوورەوە دەدەن بەڵام ناتوانن)).
(لوقا13: 24 مەتتا7: 13- 14) هەروەها دەڵێ ((لەو کاتەوەی کە یۆحەننا دەستثێکردن بە خزمەتکردن لەطەڵ ثاشایەتی ئاسمانەکان، ڕووبەڕووی توندوتیذی بۆ ئەوە و توونددڕەوان دەیفڕێنن)) (مەتتا11: 12)
بۆیە بەدەنطەوە ضوونی مرۆظ بۆ باوەڕهێنان، ثێویستی بە هەوڵ و ئازایەتییە و ثابەند بوونە بەوەی مەسیح ثێشکەشی دەکات.

3-خەڵکی ضۆن دەتوانن باوەڕ بە عیسای مەسیح بهێنن؟
یۆحەننا 1: 12 ڕۆما 10: 9 - 10، 13، 17، بینین 3: 20 بخوێنەوە.
ئاشکرابکە و طفتوطۆ بکە/مرۆظ ثێویستە بەدەنط نامەی مەسیحەوە بضێ؟
تێبینی/سێ ڕەطەز هەن کە ثەیوەندیان بە دەنطەوە ضوونی مرۆظ هەیە لەطەڵ خوداو باوەڕ.

أ) مەعریفە: ثێویستە لەسەر مرۆظ کە هەردوو طوێی بەکار بهێنێ بۆ بیستنی نامەی ئینجیلی ثەیوەست بە عیسای مەسیح. بەبێ بیستنی ڕاستی ناو ئینجیل مرۆظ ناتوانێ باوەڕ بهێنێ، ضونکە نازانێ کە ثێویستە باوەڕ بەضی بهێنێ.

ب: متمانە (باوەڕ) ثێویستە لەسەر مرۆظ کە دڵی بەکار بهێنێ بۆ باوەڕهێنان بە ڕاستی نامەی ئینجیل کە طوێی لێبوە و دڵنیا بێت لەوەی کە تەنها بەسەر خەڵکیدا ناضەسثێ بەڵکو بەسەر خۆشیدا. ئەطەر مرۆظ بەئەقڵ و دڵ دڵنیا نەبێ کە نامەی ئینجیل ڕاستییەکە بەسەر کەسی خۆیدا دەضەسثێ.ئەوا ئەو نامەیە تەنها مەعریفەیەکی تیۆری دەبێت و ناتوانێ کاریطەری هەبێت و طۆڕانی تێدا دروست بکات.

ج: قبوڵکردن: ثێویستە مرۆظ دەمی بەکار بهێنێ بۆ ڕاطەیاندنی ثەشیمانی و تۆبەکردن و بۆ ئەوەی نوێذ بکات و داوا لە عیسای مەسیح بکات کە ڕزطاری بکات.
دەبێ لە نوێذەکانیدا دان بەوەدابنێ کە عیسای مەسیح بەتەنها خوداوەند و ثەروەردطاری ئەو نیە بەڵکو بۆ هەموو طەردوونە.هەروەها ثێویستە لەدڵ و ذیانی خۆیدا عیسای مەسیح قبوڵ بکات.هیض کەسێك ناتوانێ ڕزطاری بە دەست بهێنێ بەبێ

ئەوەی وەك كەسی خۆی بەدەنط ئینجیلەوە بضێ.واتا بەبێ ئەوەی بەخششی ڕزطار بوون لە دڵ و ذیانیدا قبوڵ بكات (ڕۆما5: 17).

4-ثێویستە مرۆظ ضی بكات ئەطەر تووشی ئاستەنط بوو لەبەردەم باوەڕهێناندا؟
یۆحەننا 1: 37- 39 وە ئایەتی 43 وە 53، مەتا 9: 9 بخوێنەوە.

فێربكە:
أ) طوێڕایەڵی دەبێتە مایەی باوەڕهێنان:
كاتێك ئیسا خەڵكی بانط كرد بۆ بوونە قوتابی، ثێی دەووتن ((وەرن و بڕوانن و دوام بكەون یۆحەننا ئەندراوس طوێڕایەڵی بانطەوازەكەی بوون و دوایی كەوتن و ڕۆذەكەیان لەطەڵ ئەو بەسەر برد. دوای ئەوەش بۆ ڕۆذێكیش جیانەبوونەوە و هەر دوای كەوتن. فیلثۆس طوێڕایەڵی بانطەوازەكەی مەسیح بوو و كەوتنە **لەگەل** ئەو طروثە بضووكەی كە لەسێ قوتابی ثێك هاتبوو (یۆحەننا – ئەندراوس – ثەترۆس) فیلیثۆس بە ڕۆڵی خۆی هەستا و (نەسەنائیل)ی بانط كردوو ثێی ووت ((وەرە و بڕواننە)) ئەویش بە باوەڕوە هاتە لای عیسا ثێی ووت: ئەی مامۆستا تۆ ڕۆڵەی خودای، تۆ ثاشای ئیسرائیلی.
هەروەها مەتتا بانطەوازی عیسای قبوڵكرد و كاری ڕۆذانەی واز لێهێناو دوای عیسا كەوت.لەبارودۆخی (نەسەنائیل) لانی كەم بانطەوازی بوونەقوتابی (بۆ دواكەوتنی عیسا) باوەڕ هێنا ڕاستەو خۆی لێنەكەوتەوە وەك ئەوەی مرۆظ ضاوەڕێی دەكات لەسەر بنەمای بەدەنطەوە ضوونی خەڵكی.ئەمانە طوێیان لێبوو- دوانزە باوەڕیان هێناو دواتریش ملكەض و طوێڕایەڵ بوون.بەلاَم(نەسەنائیل) طوێی لێبوو دواتر طوێڕایەڵ و ملكەض بوو.دوای ئەوەی طوێی لێ بوو ملكەض و طوێڕایەڵ بوو دواتر باوەڕی هێنا.بەم شێوەیە لە ئەنجامی طوێڕایەڵی (نەسەنائیل) بۆ بانطەوازی عیسا، بووبە باوەڕدار و قوتابی ڕاستەقینەی (خوداوەند). (نەسەنائیل) بە سروشت ڕەخنەطر بوو،واتا باوەڕی بەهەموو ئەو شتانە نەدەهێنا كە دەیبیست،بۆیە یۆحەننا هەوڵی نەدا بە ڕاستیەكانی ئینجیل قەناعەتی ثێبكات یان بەڕێطای طفتوطۆ بەڵكو زۆر بەسادەیی ثێی ووت ((وەرە و ببینە)) دوای ئەوەی (نەسەنائیل) بانطەوازی دواكەوتن و سەیركردنی قبوڵكرد،باوەڕی هێناو وەك قوتابیەكی مەسیح دوای كەوت،یان بەمانایەكی تر دوای ئەوەی (نەسەنائیل) بانطەوازی عیسای قبوڵكرد،كەوتە هەڵوێستێكەوە كە ڕێطەی ثێدا بە باوەڕ هێنان بە شێوەیەكی ڕاستەقینە و دوای ئەوەی (نەسەنائیل) لە ذێر درەختە هەنجیرەكە هەستا و ضوو بۆ بینینی مەسیح كەوتە دۆخێكەوە كە ڕێطەی خۆشكرد بۆ باوەڕهێنان بە باوەڕێكی ڕاستەقینە بە عیسای مەسیح.بەم شێوەیە تاكە ڕێطا بۆ باوەڕهێنان و بوونە قوتابی طوێڕایەڵی و ملكەضی عیسای مەسیحە. وەرە بڕواننە و دوام كەوە

ب) طوێڕایەڵی بانطەوازی عیسای مەسیح بۆ بوونە قوتابی كارێكی زۆر ثێویستە:
ثێویستە لەسەر هەموو كەسێك كە طوێڕایەڵی عیسا بێت كاتێك بانطی دەكات بۆ ئەوەی ببێت بە قوتابی ئەو
بە ثێضەوانەی ئەوەوە مەسیحیەتێكمان دەبێت بەبێ بوونە قوتابی.مەسیحیەت بەبێ بوونە قوتابی هەمیشە مەسیحیەتی بێ مەسیحە.لەم جۆرە مەسیحیەتدا لەوانەیە باوەڕبوون بەخودا هەبێ بەلاَم ڕێكردنە بەبێ مەسیح باوەڕی لەم جۆرە تەنها بیرۆكەیەكی نابەرجەستەیە و ڕاست نیە.ضونكە باوەڕ بەبوونی خودا دەكات بەلاَم باوەڕی بە بوونی مەسیح نیە وەك ڕۆڵەی خودا.
دەشێ مرۆظ باوەڕی بەخودا هەبێ بەلاَم دوای مەسیح ناكەوێ بەتەنها باوەڕ بوون بەخودا بەس نیە تەنانەت شەیتانەكانیش باوەڕیان بە بوونی خودا هەیە (یاقوب 2: 19) هەروەك باوەڕ بوون بەخودا بەبێ دواكەوتنی عیسای

مەسیح باوەڕێكی مردووە 2 ثەیوەندی ڕاستەقینە كەدەكرێ خەڵكی لەطەڵ عیسای مەسیح ببەستن
ئەوەیە كە طوێڕایەڵی بانطەوازەكەی بن بۆ بوونە قوتابی و شوێنی بكەون. بەڵطەش لەسەر ئەمە ئەوەیە كە باوەڕی ئیبراهیمی باوكمان بە كردەوەكانی كامڵ بوو (یاقوب 2: 22).
بە شێوەیە ئەطەر مرۆظ ئاستەنط هاتەڕێ باوەڕهێنانی بە ڕاستیەكانی ئینجیل، ثێویستە لەسەری طوێڕایەڵی بانطەوازی عیسای مەسیح بێت (وەرە و بڕواننە) یان (شوێنم كەوە) كاتێك ئەو كەسە هەڵدەستێ و دوای عیسای مەسیح دەكەوێ ئەوا بوار بۆ باوەڕ دەڕەخسێنێ تەنانەت دەبێتە ڕاستیەك لە ذیاندا.

5-بۆضی بانطەوازی عیسا بۆ بوونە قوتابی بە زۆرطرنط دادەنرێت؟
فێربكە:
أ) بانطەوازی عیسای مەسیح بۆ بوونە قوتابی زۆر ثێویستە.لوَقا 9: 57- 59 بخوێنەوە. بانطەوازی عیسای مەسیح بۆ بوونە قوتابی، ضونكە بۆ هیض كەسێك ناكرێ كە ئەركی بوونە قوتابی بە ووردی و لێك بداتەوە. بۆ نموونە یەكەم كە خاوەنی حەزوئارەزووی بەرزە ضاوەڕوانی بانطەوازی عیسا نەبوو بۆ بوونە قوتابی.بەڵكو خۆبەخشانە دوای عیسای مەسیح كەوت بۆ هەر شوێنێك ضوو.بەلاَم عیسا وەلاَمی دایە و ووتی ئەرك و نرخی بوونە قوتابی جاری وا هەیە بەشێوەیەكە كە قوتابی نابێ سەری. بوونە قوتابی ڕێباری خاضە،ضونكە خودای مەسیح لە ڕێطادا بوو بەرەو خاض.كەس ناتوانێ ذیانی قوتابی بۆ خۆی هەڵبذێرێ.كەسیش ناتوانێ كە خۆی بۆ ئەو ضارەنووسە بانط بكات.لەبەرئەوە ئەو قوتابیە نەیتوانی وەلاَمی عیسای مەسیح بداتەوە ضونكە بۆشایی نێوان ثێشنیارە خۆ بەخشییەكەی كە دوای عیسا بكەوێ و نێوان بانطەوازی ئیسای بۆی كە دوای بكەوێ زۆر طەورە بوو.

ب) بانطەوازی عیسای مەسیح بۆ بوونە قوتابی بانطەوازێکی براوە و یەکجارییە:
لۆقا 9: 59- 60 بخوێنەوە. بانطەوازی عیسای مەسیح بانطەوازێکی بڕاوە و کۆتاییە،ضونکە نابێ هیض بەربەستێك مرۆظ و عیسای خوداوەند لە یەکتری جیا بکاتەوە. بۆیە ثێویستە لەسەر مرۆظی **بانگکراو** ڕێطە نەدات کە هیض شتێك یان هیض شەریعەتێك یان نەریتی کۆمەلأیەتی لە عیسای مەسیحی دابڕێ و جیای بکاتەوە.بۆ نموونە،قوتابی دووەم **کـە** ئەویش بەرز خواز بوو،لەلایەن مەسیحەوە بانطهێشت کرا بۆ ئەوەی ببێ بە قوتابی ئەو،بەلأم تا ئەو کاتیش وا بەستەی شەریعەت بوو بە ثێی تێطەیشتنی مامۆستایانی شەریعەتی یەهودی: کە باوەڕو ثێش هەموو شتێ باوکی بنێژێ.سەرەڕای ئەوەی کە دەیزانی ضی لێی دەوێ،بەلأم ویستی یەکەمجار شەریعەتەکە جێبەجێ بکات. بەم شێوەیە شەریعەت بوو بەبەربەستێك کە ڕێطەی نەدا ئەم قوتابیە بەرزە خوازە طوێڕایەڵی بانطەوازی عیسا نەبێت بۆ بوونە قوتابی.ثێویستە بانطەوازی عیسای مەسیح بەهێزترین بانطەواز بێ و لەهەموو ئاستەنطێك طەورەتر و بەهێزتر بێ.
بۆیە ثێویستە لەسەر کەسی بانطکراو کە ڕێطە نەدا هیض شتێك لە ڕێطە نێوان خۆی و عیسای بوەستێ. پێویستە
لەسەری هەموو بەربەستەکان بشکێنێ کە دەکەوێتە نێوان خۆی عیسای مەسیحەوە لە ڕێزی مەسیح خۆی هەموو ئەو بەربەستانە ڕزطار بکات.شەریعەتە ئایینەکانی ثێشتر نەریتە کۆمەلأیەتییەکان هەموو مافەکانی خۆیان وون دەکەن کاتێك دەبنە بەردی سەر ڕێی هەڵسوکەوتی مرۆظ لەطەڵ عیسای مەسیح،یان کاتێك دەبنە ڕێطر لەبەردەم ئەوەی ببێ بە قوتابی عیسای مەسیح بۆیە ثێویستە خۆ لەو شەریعەتە ئاینییانە کۆنانە و داب و نەریتە کۆمەلأیەتیە بەسەر ضوانە ڕزطار بێ لە ثێناوی شوێنکەوتنی مەسیح.خودا ووشەی کۆتایی خۆی ووت لە عیسای مەسیحدا و لەوەوە (بەراوورد عیبرانیەکان 1: 1-2) لەبەرئەوە ثێویستە طوێڕایەڵی بانطەوازی عیسای مەسیح بکرێ بۆ بوونە قوتابی ناکرێ مرۆظ بانطەوازی عیسای مەسیح ثشتطوێ بخات (کەدذی شەثۆل بڕوات).
(بەراوورد کردار26: 14 - 18) بانطەوازی عیسای مەسیح بە خششەو بە خششەکەشی بەرطری ناکرێ.ئەم نیعمەت و بەخششە ڕذایە ناو ذیانی یۆحەننا و ئەندراوس و ثەترۆس و فیلشس و نەسەنائیل وە،دوای ئەوەش ئەم بەخششە خۆی ڕذاندە ذیانی ملیۆنان خەڵکی ئەم جیهانەوە.

ج) بانطەوازی عیسای مەسیح بانطەوازێکی بێ مەرجە.
لۆقا 9: 61- 62 بخوێنەوە.بانطەوازی عیسای مەسیح بانطەوازێکی بێ مەرجە ضونکە هیض کەس ناتوانێ ئەم مەرجە تایبەتییەکانی بسەثێنێ دەربارەی بوونە قوتابی.
بۆ نموونە/قوتابی سێیەم ضاوەڕوانی بانطەوازی عیسای نەکرد،بەڵکو ثێشنیاری کرد کە دوای عیسا بکەوێ وەك ئەوەی کە بوونە قوتابی ثیشەیەك بێت کە دەکرێ وەك دەیەوێ بیطرێتەبەر.بەلأم قوتابی بەرزەخوازی یەکەم نرخە بوونە قوتابی لێکنەدابۆوە بەهیض شێوەیەك،قوتابی سێیەم نرخی بوونە قوتابی لێکدابۆوە و مەرجەکانی خۆی سەثاندبوو بەسەر بوونە قوتابیدا.ثێش هەموو شتێك ویستی بطەڕێتەوە و ماڵئاوایی لە خێزانەکەی بکات،هەرضەندە قوتابی بەرزە خوازی دووەم بە کۆت و بەندی ئایین و ذینطەکەی خۆی ثابەند کرابوو.
بەلأم قوتابی سێیەم سەرکەوتوو بوو لە دانانی بەربەست لە نێوان خۆی و عیسای مەسیح.ویستی دوای عیسای مەسیح بکەوێت،بەلأم ویستی ئەو کارە بەمەرجەکانی خۆی بکات.بەم شێوەیە بوونە قوتابی لە ڕوانطەی ئەوەوە تەنها ئەطەرێك بوو کە هێنانەدی دەکرێ لە ذێر بارودۆخ و مەرجی دیاریکراو.بەم شێوەیە ئەم قوتابیە بوونە قوتابی هێنایە خوارەوە بۆ ئاستی بیرکدنەوەی مرۆیی.ثێویستە یەکەمجار ئەم شتە بکەی دواتر ئەو شتە بکەی.بەلأم ئەم بوونە قوتابیەیی کە ئەم قوتابییە ویستی زۆر دوورە لە بوونە قوتابی ڕاستەقینە.ئەم تەنها ئاینێکە لە دەستکردی مرۆظ.
بوونە قوتابی ڕاستەقینە مەرجی تێدا نیە کە بەربەست دروست بکات لەنێوان عیسا لەلایەك و طوێڕایەڵی بانطەوازەکەی بۆ بوونە قوتابی لە لایەکی تر.
بەم شێوەیە ئەطەر مرۆظ ئاستەنطیش بەدی بکات لەباوەڕهێنان بە ڕاستییەکانی ئینجیل،ثێویستە لەسەری کە ملکەض و طوێڕایەڵی بانطەوازی مەسیح بێت.(وەرە و بڕواننە) یان (دوام کەوە).کاتێك ئەم مرۆظە هەڵدەستێ و دوای عیسای مەسیح دەکەوێ،لە هەڵوێستێکدا دەبێ کە ڕێطەی ثێدەدا بە شێوەی ڕاستەقینە باوەڕبهێنێ.هەرضەندە هەندێك کە هەنطاوی یەکەم لە شوێنکەوتنی مەسیح وەك سەرکێشی دەبینن
(یان مەترسێ).بەلأم تاکە ڕێطایە بۆ فێربوونی باوەڕی ڕاستەقینە.ثێویستە لەسەر کەسی بانطکراو لەو هەڵوێستە بضێتە دەرەوە کە ڕێطەی باوەڕ هێنانی لێدەطرێ و هەنطاوی یەکەم بنێ ڕووەو عیسای مەسیح،تەنها لەو کاتەدا ئەو کەسە دەکەوێتە ئەو هەڵوێستە نوێیەوە کە ڕێطەی بۆ خۆش دەکات بۆ باوەڕهێنان.
ثوختە/بانطەوازی عیسا ((وەرە و بڕوانە)) یان ((شوێنکم کەوە)) هەڵوێستێکی تازە دێنێتە کایەوە کە ڕێطە بۆ باوەڕ هێنان خۆش دەکات. ئەم هەڵوێستە نوێیە بە هەنطاوی طوێڕایەڵی دەست ثێی دەکات بە ئاراستەی مەسیح.
ناکرێ مرۆظ باوەڕی ڕاستەقینە بهێنێ ئەطەر طوێڕایەڵ نەبێ، هەروەها مرۆظ ناتوانێ طوێڕایەڵی خودا بێت ئەطەر باوەڕی ثێی نەهێنێ بە مانایەکی تر باوەڕ بە طوێڕایەڵی دەبێتە باوەڕی ڕاستەقینە.
(یاقوب 2: 22) طوێڕایەڵی ڕاستەقینەش باوەڕە (بەراوورد یۆحەننا 6: 28- 29).

5	نوێژ (8 خولەك)	نوێژی بەدەنطەوە ضوون لەطەڵ ووشەی خودا

وةك طروث نؤرة بكةن بؤ بةرزكردنةوةى نويَذى كورت بؤخودا وةك بةدةنطةوة ضوون لةطةلَ ئةوةى ئةمرِؤ فيَرى بوون.

6	ئةركى مالَةوة (دوو خولةك)	بؤ وانةى داهاتوو

رِابةرى طروث: ئةم ئةركةى خودارةوةى بة نوسين بدة بة ئةندامانى طروثةكةت و داوايان ليَبكة لة دةفتةرةكانيان بينوسن.

1-ثةيمان بدة/خةلَكانى تر بكةى بة قوتابى مةسيحى ووتار و ئامؤذطارى بدة دةربارةى ضةمكةكانى ئينجيل-بةشى2 لةطةلَ كةسيَكى تر يان طروثيَك لة خةلَكى.

2-خةلَوةى رِوحى/خةلَوةى رِوحى بكة بةثشت بةستن بة نيو اصحاق لة سفر ثةيدابوون 16: 19- 29 هةموو رِؤذيَك.شيَوازى ثرسياركردن بةكار بهيَنة.

3-وانةى كتيَب) ئةم وانةى كتيَبة لة مالَةوة ئامادة بكة (كردار5 : 12- 42) ئةركى مذدة بةخشى كلَيسا.شيَوازى ثيَنج هةنطاوةكةى خويَندنى كتيَبى ثيرؤز بةكار بهيَنة و تيَبينيةكانت تؤمار بكة.

4-نويَذ/نويَذ بكة بؤ كةسيَك ىان شتيَكى دياريكراو لةم هةفتةيةدا بكةو برِواننة خودا ضى دةكات (زةبوور 5: 3

5-هةر تيَبينيةكى نوىَ هةية دةربارةى ئامادةكردنى قوتابيانى تازة بؤ عيساى مةسيح تؤمارى بكة هةروةها دةربارةى كاتى خودا ثةرستى و ستايشكردن و خةلَوةى رِوحى و فيَركردن و ئةم ئةركةى مالَةوة.